

# Dalby 11:5

Dalby 11:5 finns ute på fäladsmarken öster om Dalby.



## Historia:

Före de stora skiftena runt år 1810, låg gården Dalby 11 inne i Dalby by. Den fanns mitt inne i kvarteret, som begränsas av nuvarande Sandbyvägen - Klockarevägen - Länsmansvägen - Lundavägen. Om man jämför den gamla kartan över Dalby från 1800 med en ny karta, så motsvarar gamla Dalby nr 11 nästan exakt nuvarande tomt Lundavägen nummer 8. Denna tomt stod tom långt fram i tiden. Den bebyggdes inte förrän 1969.



Vid skiftet c:a 1810 flyttades Dalby 11 ut från byn. Gården (och dess marker) placerades västerut, söder om landsvägen mot Lund. Där fanns mycket bra lerjord och det var en förutsättning för att en gård skulle kunna överleva. Förutom ett område med god jord, så fick även alla gårdar en bit sämre jord, öster om Dalby, på den så kallade Fäladen. Fäladen användes mest som bete åt djuren.

### **Vägåtgärd 1854:**

Första gången, som fäladen till nr 11 nämns i pappren är från en s.k. "vågåtgärd" år 1854. Man förbereder och bestämmer att en ny väg ska dras från Sandbyvägen över fäladen ända till Hällestad. En av de fälader, som berörs är alltså den till nr 11. För nummer 11 står det följande namn:

*För Nr 14 1/2 18 000  
Jöns Nilsson samt  
För Nr 11. Tvenne med namnet Nils Nilsson*

"För Nr 11 Jöns Nilsson samt tvenne med namnet Nils Nilsson"

En del av namnen, Jöns Nilsson och ett av Nils Nilsson namnen, finns med i husförhörlängden 1849-1858. Det är väldigt svårt att veta om någon av dessa egentligen bodde på fäladen till Nr 11. De två bitarna av Nr 11, öster och väster om byn, behandlas som en enhet i husförhörlängderna, och det finns ingenting som pekar på om de bodde på den östra eller västra halvan. Troligen bodde ingen på Dalby 11:as fälads-bit förrän på 1870-talet.

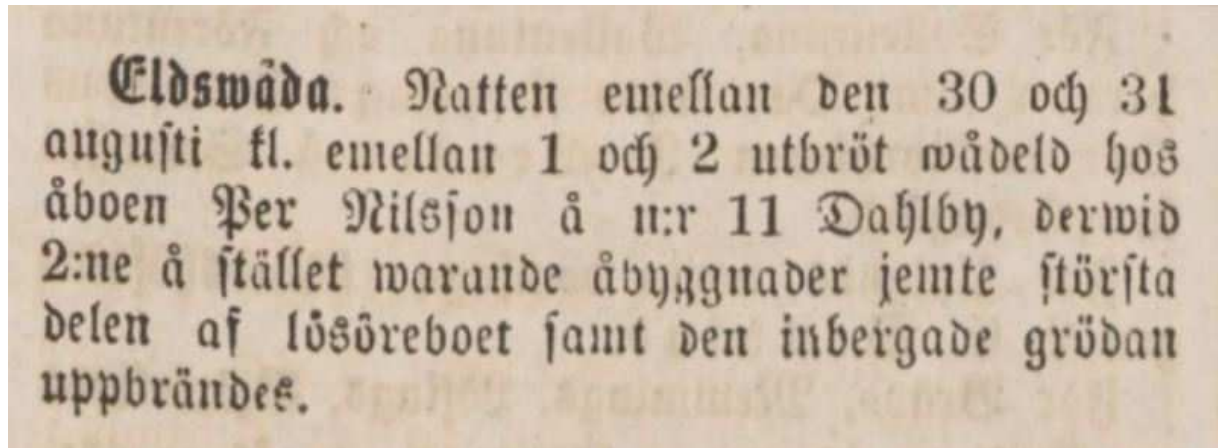
Mellan 1858 och 1882 finns inga kyrkoböcker kvar över Dalby. De försvann i en brand i Torna-Hällestad 1882.

Den väg, som planeras 1854, över fäladen, är den som numera heter Tetravägen. I protokollet står det:

"Förrättningsmännen jemte parterna togo localen i ögonsikte och befanns en uråldrig väg vara belägen ugefärligen i midten af Fäladsskiftena från Sandby vägen åt öster – denna väg antogs skola utan ärsättning bibehållas för erverdelig tid".

### **Brand 1866:**

**Eldswåda.** Natten emellan den 30 och 31 augusti kl. emellan 1 och 2 utbröt wådeld hos åboen Per Nilsson å n:r 11 Dahlby, derwid 2:ne å stället warande åbyggnader jemte största delen af lösöreboet samt den inbergade grödan uppbrändes.



### **Arealavmätning 1874:**

1874 finns det en arealavmätning på just den tomt, som ett par år senare skulle bli Dalby 11:5. Där bodde då en **Per Nilsson** enligt uppgifterna nedan:

# KARTA

öfver

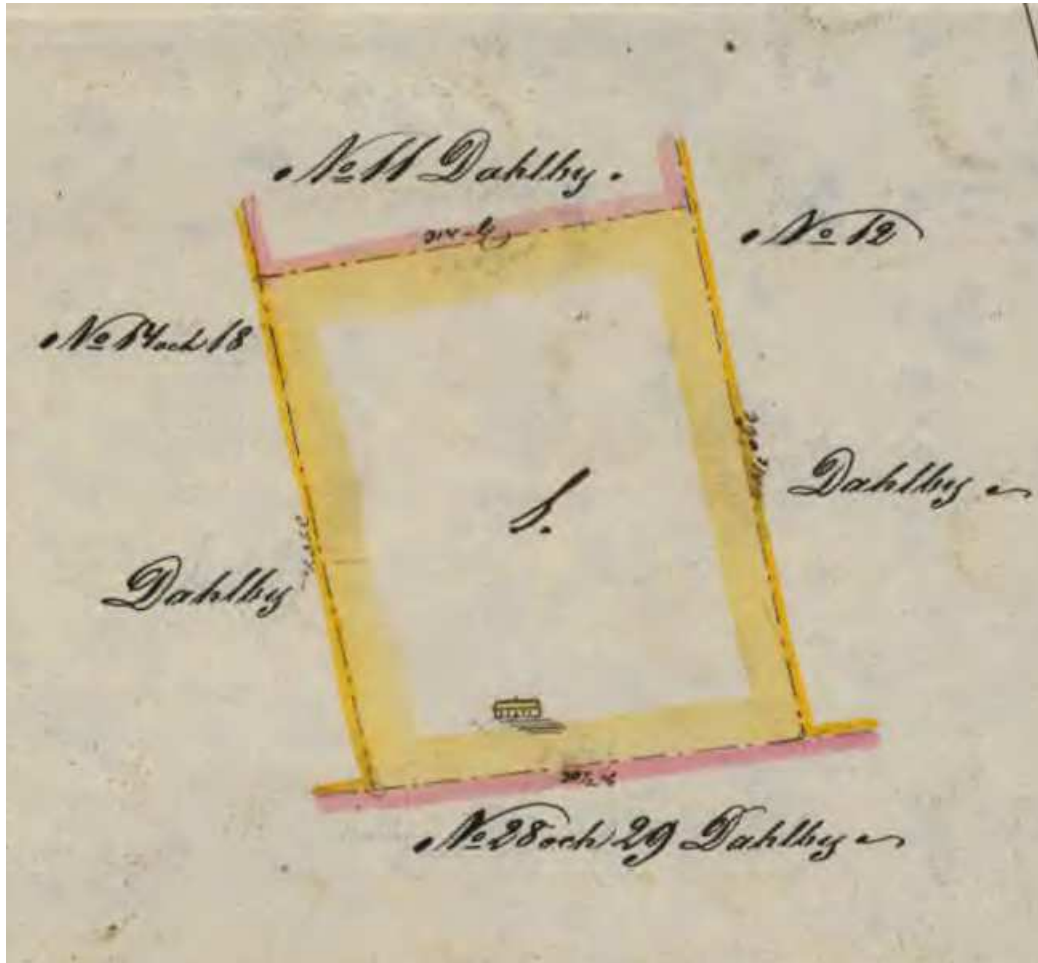
den fälädsmark, P. N. Nilsson ägnad inom hamn-  
mannt. N. N. 3/30 m. t. l.

## DAHLBY

uti Dahlby socken, Torpa härad och  
Malmenhus län,  
upprättad år 1874  
af

Arman Kull  
kommisarie Landströmer

På kartan kan man se att huset låg, ungefär där det ligger nu.



I denna arealavmätning, så bestämdes gränserna och ytan, för just blivande Nr 11:5, till 3/32 mantal.

Allt godkändes i domstol 1874-02-21.

met



Lant

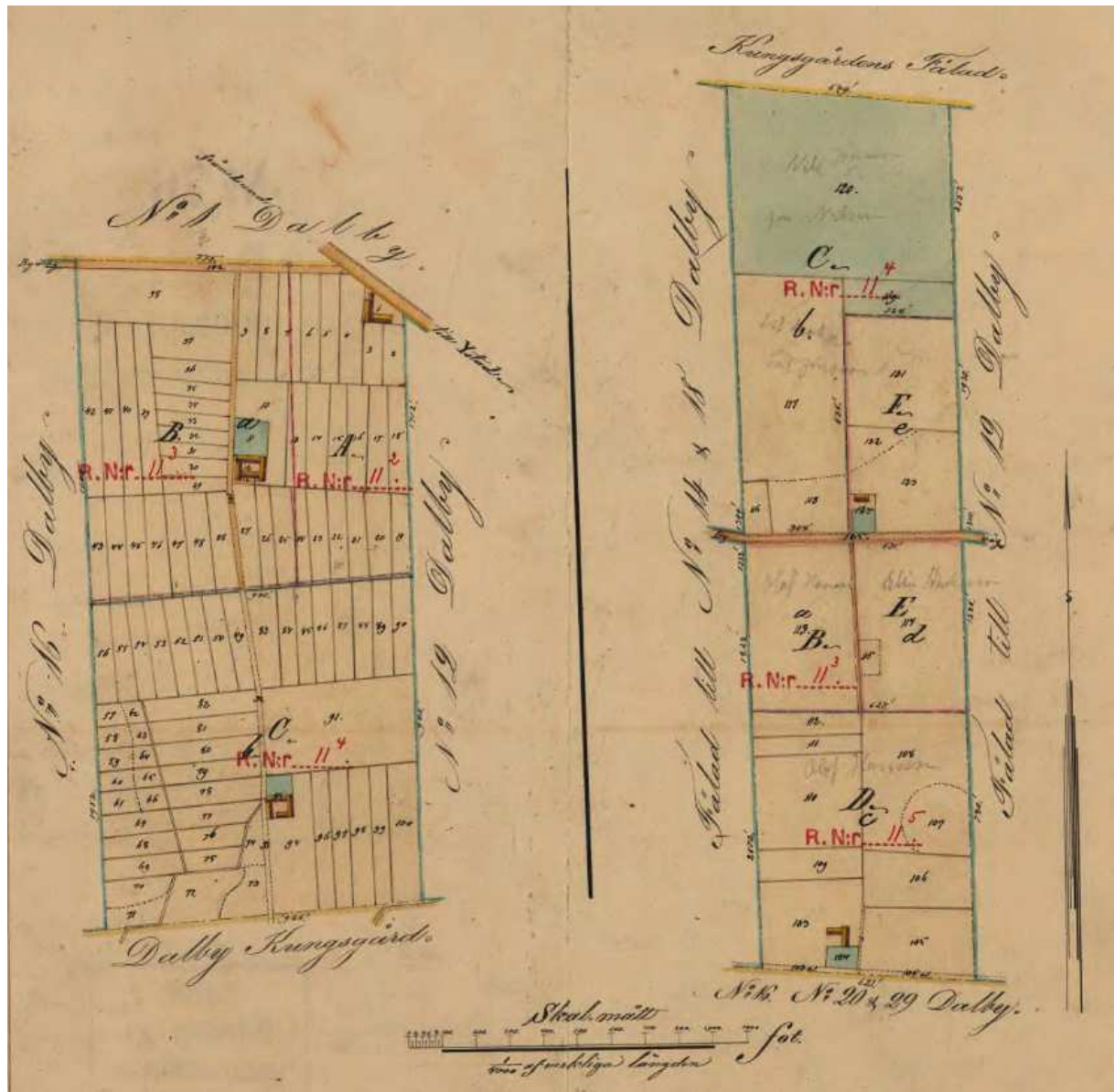
### Resolution.

Herr kommissions handskrivaren K. Kull förord-  
nas att, såvida laga skilder därför icke moter,  
företaga och afsluta den uti inledigande ansökan  
omnämnda förretning angående dels klippning af  
egarne till skattearbetshemmanet N<sup>o</sup> 11<sup>32</sup> mantal Dahl-  
by i Torneå församling och dels uträkning af mantalens  
af de järnbyggda egotterna inom berörda hemmans  
nummer. Malms handskrivare den 21 febru-  
ari 1874.

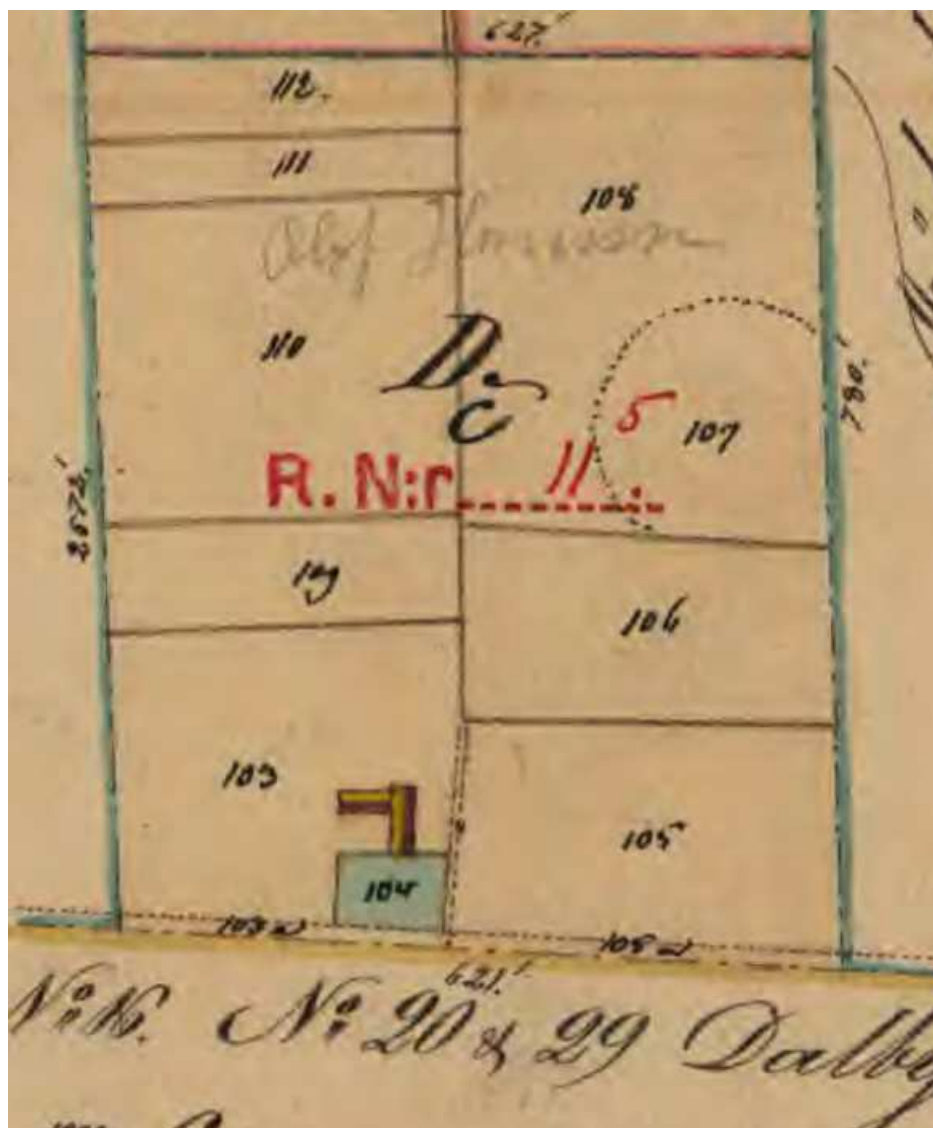
W. Troel

## Hemmansklyvning 1877.

1877 delades hela Dalby 11 upp i mindre bitar, s.k. hemmansklyvning. Detta gällde både den västra och den östra delen. Delarna heter 11:2, 11:3, 11:4 o 11:5 (Markerat med rött). Vissa finns på både östra och västra delen av Dalby 11. Det innebär att bonden hade ägor på båda ställena. Allt enligt kartan nedan:



Den östra delen är till höger och den västra till vänster. Längst ner på högra biten finns Dalby 11:5.



På denna karta kan man se det ursprungliga boningshuset, sammanbyggt med stallet. Dessa två byggnader finns fortfarande kvar.



I de följande pappren på hemmansklyvningen står åter Per Nilsson, som ägare av Dalby 11:5. Han har t o m skrivit under pappret:

*Per Nilsson*

Längre fram i pappret finns storleken på de åkerlappar och annat, som Per har (se de svarta siffrorna på kartan ovan).

<i>D. 11:5 delaranta, Dalby, Karna skatte</i>		
<i>Arbetslönerna, ägs af Per Nilsson och hustrun</i>		R. Nr. 11:5
<i>genomsnittligt och följande under åkrarna:</i>		
<i>103</i>	<i>Åker gröngräs</i>	<i>3,5 680 1984</i>
<i>104</i>	<i>Åker do</i>	<i>2,5 35 10</i>
<i>105</i>	<i>Åker do</i>	<i>2 60 20</i>
<i>106</i>	<i>Åker mjölgräs</i>	<i>2 60 12</i>
<i>107</i>	<i>Åker do</i>	<i>2 50 25</i>
<i>108</i>	<i>Åker gröngräs</i>	<i>3,5 510 1457</i>
<i>109</i>	<i>Åker do</i>	<i>4 357 895</i>
<i>110</i>	<i>Åker do</i>	<i>3,5 922 2632</i>
<i>111</i>	<i>Åker do</i>	<i>3,5 281 804</i>
<i>112</i>	<i>Åker do</i>	<i>3,5 86 246</i>
<i>113</i>	<i>Åker do</i>	<i>3,5 171 486</i>
<i>114</i>	<i>Åker do</i>	<i>4 228 57</i>
<i>Summa</i>		<i>4750 1492</i>

### Husförhörslängd 1882-1891.

Per Nilsson bor fortfarande kvar på Dalby 11:5, år 1882, tillsammans med hustrun Karna Persdotter och 5 barn. Han benämns undantagshjon och bor troligtvis i en egen liten stuga eller lägenhet på gården. Fram till 1886, så flyttar alla barnen hemifrån (en son till Amerika). I november 1886 flyttar även Per och hans hustru från Dalby 11:5. De flyttar till Veberöd. 1895 flyttar Per till Nordamerika tillsammans med sin hustru. Han är då 66 år gammal.

1879-10-24 flyttar gårdsdrängen Nils Hansson (född i Bonderup 1850) in på Dalby 11:5 och gifter sig med en av döttrarna till Per Nilsson. Hon heter Elna Persdotter och de gifter sig 1879-12-27.

Fram till 1892 får Nils och Elna 4 barn (4 döttrar) Hanna (1882), Kersti (1884), Anna (1887) och Elin (1892).

### **Husförhörslängd 1892-1899.**

Nils och Elna får under åren fram till 1899 ytterligare två barn, nämligen söner Nils Rudolf (1894) och Olof Ferdinand (1897).

### **Nytt hus 1900.**

År 1900 står Nils och Elnas nya bostadshus klart. Det byggs söder om det gamla huset, som nu troligtvis helt och hållet görs om till stall.



(Foto 2018-04-30)

### **Husförhörslängd 1900-1911.**

Den äldsta dottern Hanna dör 1901 i Febris Typhoidea, (tyfoidfeber). Bidragande dödsorsak var Pleuritis suppurativa, (varbildande lunsäcksinflammation). Hon var sömmerska och dog på lasarettet i Lund.

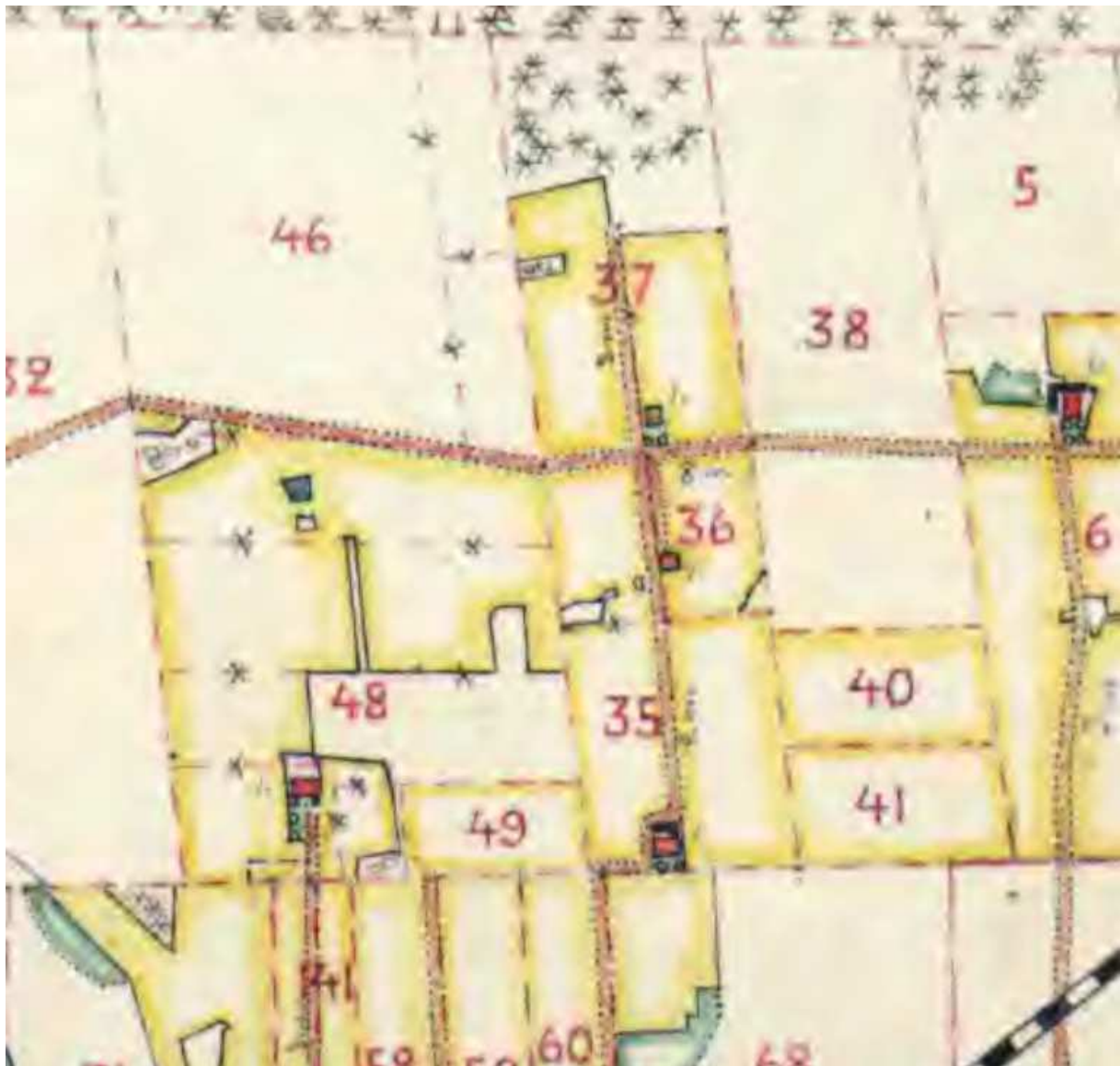
Dottern Kersti flyttar 1905 till Tullstorp, som piga. 1909 flyttar hon hem igen, nu som hushållerska. 1910 flyttar hon in till Malmö.

Dottern Anna flyttar till Torna Hällestad 1906, men återvänder från Kyrkheddinge 1909, som mejerska.

Elin, Nils Rudolf och Olof Ferdinand bor hemma under dessa år.

Nils och Elna hade även ett fosterbarn under delar av dessa år. Axel Vilhelm Rydström hette han.

## Häradsekonomska kartan 1910.



Områdena, som har 35, 36 och 37 Dalby 11:as fäladsmark. Huset nedanför siffran 35 är Dalby 11:5.

## Husförhörslängd 1911-1929.

Nils och Elna bor kvar på Dalby 11-5 fram till 1928. Då flyttar de till Torna Hällestad. Troligtvis tar sonen Olof då över gården.

Dottern Anna gifter sig 1917 och flyttar till Asarum i Blekinge. Hon är mejeriförestånderska.

Dottern Elin flyttar 1908 till Julita i Södermanland. Hon flyttar hem igen 1917 och kallas för hushållerska. 1922 flyttar hon till Lösen i Blekinge. 1924 flyttar hon återigen hem, för att 1926 flytta till Vasa församling i Göteborg.

Sonen Nils Rudolf gifter sig 1920 och flyttar till Riseberga församling i Kristianstads län. Nils Rudolf, hans hustru Angla Nilsson och deras son Nils Gustav Rudolf flyttar in

på Dalby 11:5 november 1923. Nils Rudolf är byggnadssnickare. 1925 skiljer sig Nils Rudolf och Angla (ytterst sällsynt med skilsmässor vid denna tid). 1925 flyttar Angla till Nevishög, medan sonen Nils Gustav Rudolf flyttar till Torna Hällestad 1928. Han följer med sin farfar och farmor när de flyttar.

Sonen Olof Ferdinand flyttar 1922 till Nevishög. 1923 återkommer han från Nevishög till Dalby 11:5. 1929 gifter han sig med Selma Paulina Knutsson från Lund.

Dottern Kersti återkommer 1925 från Limhamn.

### **Husförhörslängd 1929-1944.**

Olof och Selma bor kvar på Dalby 11:5. De fick inga egna barn. 1944 tog de ett forsterbarn Knut Torsten Henrik Friberg. Han var född 1932 och son till tegelbruksarbetare Harry Fredinand Friberg och hans hustru Marta Ingeborg Nordström.

Systemen Kersti flyttar till Torna Hällestad 1930.

Brodern Nils Rudolf flyttar till Malmö 1933.

I folkmun ska Olof ha kallats för "Pärakungen". Troligtvis berodde detta på att han odlade potatis, "päror".

### **Folkräkning 1950.**

Dalby 11:5 m.fl.

Hemmansägare Olof Ferdinand Hansson, född 1897-09-22 i Dalby.

Gift kvinna Selma Paulina Hansson f Knutsson, född 1897-08-13 i Västra Karaby.

### **Folkräkning 1960.**

Dalby 11:5 m.fl.

Hemmansägare Olof Ferdinand Hansson, född 1897-09-22 i Dalby.

Gift kvinna Selma Paulina Hansson f Knutsson, född 1897-08-13 i Västra Karaby.

### **Sveriges befolkning 1970.**

Dalby 11, 24010 Dalby

Olof Ferdinand Hansson, 1897-09-22 i Dalby.

Selma Paulina Hansson, 1897-08-13 i Dalby.

### **Sveriges dödbok 1979.**

Selma Paulina Hansson, död 1979-08-30 i Dalby.

### **Sveriges befolkning 1980.**

Olof Ferdinand Hansson, 1897-09-22 i Dalby.

**Sveriges dödbok 1990.**

Olof Ferdinand Hansson, död 1990-01-17 i Dalby.



Olof och Selmas grav finns precis till vänster vid ingången till Dalby kyrkogård.  
Texten är tyvärr svår att läsa.